

РЕЦЕНЗИЯ
от Проф. Юлия Мутафова-Заберска
относно

Конкурс за заемане на академичната длъжност „ДОЦЕНТ”
по професионално направление 7.6. Спорт, Научна специалност Спорт (Методика
за обучението по английски език в спорта),
специалност „АНГЛИЙСКИ ЕЗИК”,
обявен в Държавен вестник брой 26, стр. 95, от 30 март 2021 г.,
с участник ЛИЛИЯ ДОНЧЕВА, доктор

Единственият участник в обявения конкурс Гл.ас. ЛИЛИЯ КРУМОВА ДОНЧЕВА се представя със завидна, устойчива професионална реализация по пътя на своето утвърждаване като съвременен специалист филолог-педагог. Според представената документация, през годините Лилия Дончева отстоява своя стремеж за творческо самоутвърждаване и отстояване на богатата си езиковедска идентичност. Свидетели сме на дълбоката отдаденост за едно настойчиво обогатяване на кариерното развитие с последователното, хармоничното съчетаване на широк спектър от научното познание, стигащ до енциклопедичност, до универсализъм (традиционно наричан в сферата на академичните среди „*Хомо Универсалис*“ - носителът на знания). Лилия Дончева не се ограничава с информация от една област на знанието, а търси и открива новополучени теоретични и практически резултати от различни сфери и насоки на науката.

След завършване на руска и английска гимназия Лилия Дончева получава бакалавърска степен в УНСС; СДК-квалификация за преподавател по английски език „*Класически и нови филологии*“ в СУ „Св. Кл. Охридски“ и магистратура „*Литература, комуникации, медии*“ в същия факултет на СУ; придобива образователната и научна степен „*Доктор*“, изследвайки психичните особености на нашите студенти-спортисти при тяхното чуждоезиково обучение; едновременно с това преподава в четири езикови школи; следва конкурсът за асистент в НСА „*Васил Левски*“ (2009). Днес Гл.ас. Лилия Дончева е всепризнат, достоен представител на академичната ни общност.

Качество на учебната дейност. Компетентна и отдадена на своето призвание като филолог, за богатия си, над 20 години преподавателски опит Л. Дончева изпълнява и преизпълнява задължителния хорариум (аудиторна и извънаудиторна заетост). Чете лекции и води курсове във всички образователни нива и в трите степени и факултети на обучение. Теоретичните знания на Лилия Дончева са внедрени практично и адекватно в разработените на съвременно ниво лекционни курсове, публикации и педагогически нововъведения в електронен Учебник. Творческата активност на Гл.ас. Л. Дончева се разгръща особено силно в участието ѝ като автор и съавтор, в позицията ѝ на преподавател и наставник в осем национални и международни научни и образователни Проекти, вкл. по Програма „*Еразмус*“, за студентска и преподавателска мобилност. В тях Лилия Дончева прилага фундаментални знания със специфичните за Академията акценти и комплексни професионални аргументи. Педагогическото майсторство, с което са въведени новостите, от психологична гледна точка са с оригинален авторски принос,

който е от първостепенно значение за творческия размах в реализацията на бъдещите специалисти - треньори и елитни спортисти.

Учебна работа със студенти и преподаватели. Позната на всички ни като интерактивна личност, Гл.ас. Лилия Дончева притежава изключителна притегателна сила на уважаван преподавател и учител, изследовател, авангардно мислещ специалист, колега, приятел. Тя не пропуска „златната възможност“ да обогатява и усъвършенства методиката за овладяване на езика, да поема различни инициативи, да подкрепя будните, търсещи студенти, илюстрирано от успешно разработената и защитена Дипломна работа.

Гл.ас. Лилия Дончева съчетава естествения педагогически експеримент с интерактивната компютърна система и други иновативни методи при чуждоезиковото обучение с мотивацията, с ефективността, удовлетворението и овладяването на стреса.

В условията на ограничено общуване Л. Дончева създава електронен формат на Учебно помагало за нуждите на магистърска програма „Спорт за високи постижения.“

Гносеологичен спектър на научно-изследователската дейност. Постигания на Лилия Дончева са редица теоретични разработки с адекватен на резултатите в нейната практика теоретичен и приложен принос. Оформени и дълбоко осмислени са редица елементи на съвременния английски език, които се родят със световната практика.

Представените от Лилия Дончева на хартиен и интернет-носител публикации са автентични документи за стойността на научната ѝ продукция. Проличава нейното страстно отстояване на собствените научни интереси на съвременен професионалист, участник в национални и международни научни форуми в областта на спорта.

Приносният характер на публикуваните научни материали представя пълния творчески потенциал на Лилия Дончева в нейната публикационна активност, съдържаща безспорни достойнства - своеобразен документ за времето, в което живеем. Налице е успешен опит за активно, осъзнато преодоляване и справяне с противоречиви ситуации между наложените нормативи и специфично-спортните ситуации. Наред с приложените новаторски знания, характерни за нашето ВУ, в публикациите констатираме редица решени проблеми с прилагане на педагогически експеримент в обучението.

изследваните проблеми очертават професионалната компетентност и морална отговорност на Лилия Дончева. Теоретичните (5) и практико-приложни (7) приноси, изброени в *Авторската справка*, са многопосочни и отразяват нейните постижения.

За първи път в нашата спортнопедагогическа литература Лилия Дончева ни поднася **В** своята монография най-машабното до момента, задълбочено изследване на азбучните норми за издържан, образцов *“Научен английски в областта на спорта“*. С висока информативност са анализирани ключови детайли на научния продукт - постигнато е „материализиране“ на показателите за оформяне и оценка на НИР, вкл. със световноизвестните стилове на публикуване и цитиране (*APA, Harvard, Chicago Style*). Осъществен е теоретичен и системен анализ на публикации в списания с най-висок импакт-фактор - налице е едно практично, нужно за научните кадри ръководство за рационално оформяне на научните разработки в различни области - езикът е средство за комуникация. Един труд на съпричастност към науката - труд, за който Л. Дончева не само е била готова, но и - смятам, чувствала се е длъжна да създаде!

Гл.ас. Лилия Дончева осъществява иновационно научно-приложно творчество в: монография; хабилитационен труд, книга по резултатите от Дисертационния труд; публикации и доклади (13 броя, девет - на чужд език) в научни издания, реферирани и индексирани в световно известни бази данни с научна информация; в шест от тях тя е самостоятелен и първи автор, в четири е втори и трети - в три от публикациите.

В творческата активност на Дончева се откроява и определена насоченост към колективния субект на изследване - малката група, според интересите на членовете ѝ. Постигната е публична реализация на знанието с цел усъвършенстване на практиката - „*наука и практика в единство*“. Информационно-евристичната структура на публикациите на Дончева има следното тематично-проблемно съдържание:

- оптимизиране на обучението, организацията и провеждането на урока по чуждоезиково обучение за улесняване процеса на обучение;
- разкрити са редица основни психологични характеристики на съвременните студенти и факторите, стимулиращи „*чуждоезиковата идентичност*“ в съвременните, променени условия на общуване;
- очертани са ценностите на нашите студенти и специфичните им потребности от овладяване на английски език като водещ;
- апробирани са интерактивни и иновативни методи и процедури за мотивиране на студентите при включването им в учебния процес;
- създадено е електронно учебно ръководство за дистанционно и онлайн обучение за магистри;
- разкрито е влиянието на видовете състояния на стрес, бърнаут, факторите за възстановяване, роля на емоционалната интелигентност;
- създаден е въпросник за определяне удовлетвореността от обучението, използван за оценка на ефективността в усвояването на чуждия език;
- представен е модел и тест за измерване на субективната оценка на ползите от практикуване на спорт

Познавателната значимост, *степента на новост* на получените от Л. Дончев резултати се определя от границата между „*старата*“ и „*нова*“ информация, очертала гносеологичната структура на новата научна информация като непреходна социална ценност, чиято достоверност е доказана и статистически. От психологична гледна точка представените новости са този оригинален принос, който е от първостепенно значение както за личната професионална кариера, така и за творческия растеж на бъдещите кадри - педагози, треньори и състезатели.

Приложни резултати. Посочената творческа реализация на Л. Дончева се допълва с участието ѝ в осем проекта - шест научноизследователски и две образователни.

Цитационният и публикационен анализ на научните постижения на Л. Дончева обхваща регистрираните 10 източника: Дължа да допълня един съществен, според мен факт, постиженията ѝ са цитирани и в съвместната ни монография с Ема Герон (2017).

Обобщение: За участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „Доцент“ Гл.ас. Лилия Дончева е представила документи за „качеството“ на съдържанието, имащо и следния „количествен“ актив (от общо 805 т.):

- **Една монография (100 т.);**
 - **Една книга**, основана на дисертационния труд (40 т.);
 - **Пет публикации**, реферирани и индексирани в световно известни бази данни с научна информация (180 т.);
 - **Осем публикации** и доклади от нереперирани списания с научно рецензиране или публикации в редактирани колективни томовете (155 т.);
 - **10 цитирания** в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (100 т.);
 - **Университетско учебно пособие**, ползвано и в училищната мрежа (20 т.)
 - **Обучение** на стажанти, специализанти и докторанти (в семинарни и практически занимания), за преподаватели и служители на НСА, 2010-2012 г. (60 т.);
 - **Учебно помагало** за нуждите на магистърска програма „Спорт за високи постижение“ (20 т.);
 - **участие в два национални образователни проекта (30 т.)**
 - **4 международни научни и образователни проекта (80 т.);**
 - **ръководство на един успешно защитил дипломант (20 т.).**

Научните публикации, педагогическата и практическа дейност на Гл.ас. Л. Дончева я очертават като професионалист, личност скромна, но със запомняща се индивидуалност, с доказан морален стоицизъм, светъл ум и с устойчив социален статус. Дончева е щастлива да гори и живее с - и за тази прекрасна професия, с която тя широко „отваря портата“ на студентите към необятния свят на **спорта**, независимо, че Колежката е реалист, а понякога и скептик, но в същото време е и истински мечтател.

Заклучение:

Цялостната, многостранна, стигаща до перфекционизъм активност на Гл.ас. Лилия Крумова Дончева отразява нейната забележителна ерудиция на наложил се със своята предприемчивост, прецизност и организираност специалист. Обобщените по-горе теоретични и практико-приложни приноси на Кандидата в настоящия Конкурс, ми позволяват да дам висока оценка за професионалните достойнства на Гл.ас. Лилия Дончева като комплексен, съвременен специалист, амбициозен преподавател и изследовател. С убеждение предлагам на Уважаемите членове на Научното жури да присъдят академичната длъжност „**ДОЦЕНТ**“ на Гл.ас. **ЛИЛИЯ ДОНЧЕВА** за нуждите на сектор „Чужди езици“ съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България, Правилника за неговото приложение и Правилника на НСА „Васил Левски“ за заемане на академични длъжности.

13. VII. 2021 г.
София

Рецензент:
(Проф. Юлия Мутафова-Заберска)

REVIEW
by Prof. Julia Mutafova-Zaberska
about
Contest for taking the academic position “ASSOCIATE PROFESSOR”
In professional field 7.6. Sport, Scientific specialty Sport (Methods of Teaching English in Sport), specialty “ENGLISH LANGUAGE”,
announced in DV, issue 26, p. 95 from 30 March 2021,
with participant LILIYA KRUMOVA DONCHEVA, Ph.D.

The only participant in the announced contest - chief assistant LILIYA KRUMOVA DONCHEVA possesses a notable, stable professional realization on the way to her establishment as a modern philologist-pedagogue. According to the presented documents, over the years, Liliya Doncheva has persisted in her aspiration towards creative self-expression and assertion of her rich language identity. We can see a deep dedication to a persistent enrichment of her career development with a logical, harmonious combination of a wide range of scientific knowledge reaching encyclopedia character and universality (traditionally called in academic environment “*Homo Universalis*” – knowledge bearer). Liliya Doncheva does not restrict herself to information in one area of knowledge but seeks newly received theoretical and practical results in different directions.

After finishing both Russian and English language schools, Liliya Doncheva got her bachelor’s degree at UNWE; Post Graduate qualification for English teacher at the faculty “*Classical and New Philologies*” and master’s degree “*Literature, Communication, Media*” at the faculty “*Classical and New Philologies*” at SU “*St. Kliment Ohridski*”; she obtained educational and scientific degree “*Ph.D.*” researching the psychic peculiarities of our sports students in their foreign language studies; meanwhile she taught at four private language schools until she participated in the contest for assistant at NSA “*Vassil Levski*” (2009). Today, Chief assistant Liliya Doncheva is a universally acknowledged, honorable representative of our academic community.

Quality of the teaching Activities. Competent and dedicated to her vocation of philologist, throughout her rich teaching experience (over 20 years) Liliya Doncheva fulfills the obligatory number of classes (in-class and out-of-class activities). She delivers lectures and teaches language classes in all educational levels and in the three degrees and faculties of education. Liliya Doncheva’s theoretical knowledge is adequate of the practical results implemented in the created modern courses, publications, and pedagogical innovations in an electronic textbook. Liliya Doncheva’s creative activity can be seen in her participation as an author and co-author, in the position of a lecturer and counselor, in six national and international projects, including *Erasmus +* programs for students and lecturers mobility. She has presented fundamental knowledge with application specific to NSA and complex and professional arguments. The presented novelties, from psychological point of view, have original contributions which is of primary importance for the creative activity and the realization of the future specialists – coaches and elite athletes.

Teaching activities with Students and Lecturers. Known to each of us as an interactive personality, Liliya Doncheva possesses an extreme power of attraction being a respected lecturer and teacher, researcher, specialist with avantgarde way of thinking,

colleague, and friend. She does not miss “*the golden opportunity*” to take different initiatives, to support the thinking, seeking students, which is illustrated by her guidance of a student who successfully defended his diploma work.

Liliya Doncheva connects the application of a pedagogical experiment, interactive computer system, and other innovative methods of foreign language teaching with sports students’ motivation, efficiency, satisfaction, and stress management.

In the modern conditions of restricted communication, L. Doncheva created electronic teaching materials for the needs of master’s degree program “*High-Performance Sport*”.

Quality of scientific-research Activities. Liliya Doncheva’s achievements are her theoretical works with an adequate analysis of the results in her practice and applied contribution. A number of elements of the modern English language have been presented and rationalized in tune with the world practice.

The presented publications (both in electronic format and in hard copies) by Liliya Doncheva are authentic documents for the value of her scientific production. We can see the passionate defense of her own scientific interests of a modern professional, participant in national and international forums in the field of sport.

The Contributive Character of the published scientific Materials presents the entire creative potential of Liliya Doncheva in her publication activity which included unquestionable merits – a document of the time we live in. There is a successful attempt for an active, conscious overcoming and coping with contradictory situations between the imposed norms and specific sport situations. Along with the fundamental knowledge, characteristic of our university, in the presented publications there is a wide variety of issues related to implementing the pedagogical experiment in education.

The professional competence which can be seen in the wide register of researched issues outlines the professional moral and responsibility of Liliya Doncheva. The theoretical (5) and practical-applied (7) contributions, listed in the *Author’s reference list*, are multi-sided and accurate.

For the first time in our sport pedagogical literature, Liliya Doncheva presents in her monograph the alphabet norms for a well sustained, exemplary “Scientific English in Sport”, with high informative value which presents a scientific product in detail – the requirements for writing and evaluation of a scientific manuscript. The author outlines world-known publication styles of writing and citation (*APA, Harvard, Chicago Style*). She makes a theoretical and systematic analysis of the publications in journals with the highest impact factor – this is one practical, necessary for the Ph.D. students, guideline for writing their scientific manuscripts in different areas. This is a work which Liliya Doncheva was not only ready to write but also obliged to create!

Liliya Doncheva had innovative scientific-applied creativity in a monograph; a book based on the results from her dissertation; publications and manuscripts in scientific journals referenced and indexed in world-famous databases with scientific information (13 of which 9 in English), in 6 of them she was the only author or first author, in four of them she was the second author, and the third author – in three of the publications. Liliya Doncheva’s creative activity is characterized with a certain purposefulness to the collective subject of research – the small group according to the interests of its members. Major contributions:

- optimization of education, organization and conducting of the foreign language classes with the aim of facilitating the learning process;
- a number of main psychological characteristics of modern students were revealed as well as the factors stimulating “language identity” in the contemporary, changed conditions of communication;
- the students’ values and their specific needs for learning English as a leading language were outlined;
- interactive and innovative methods and procedures for enhancing students’ participation motivation in the educational process were created;
- electronic teaching materials for distance and online studies for master’s degree students were created;
- the influence of the kinds of stress, burnout, emotional intelligence, recovery factors was revealed;
- the designed questionnaire for determining the level of sports students’ satisfaction with their studies can be used as a means for evaluation of the efficiency of learning a foreign language;
- a model and a test for measuring the subjective assessment of the benefits from practicing sport were introduced

From psychological point of view, the presented novelties have original contributions which are of primary significance for the creative development of the future coaches and elite athletes.

Applied Results. The above-mentioned creative realization of Liliya Doncheva is complemented with her participation in six projects of which four scientific and two educational.

The analysis of the citations and publications of the scientific achievements of Liliya Doncheva encompasses the ten registered sources. I have to point out and add another, in my opinion, significant fact - namely that her achievements were also cited in our joint monograph with Emma Geron (2017).

Summary: For participation in the contest for taking the academic position “*Associate Professor*”, chief assistant Liliya Doncheva has presented the required documents, outlining the following (including author’s summary of dissertation):

- **One monograph (100 p.);**
 - **One book** based on dissertation (40 p.);
 - **Five publications (180 p.);**
 - **Eight publications** and manuscripts in non-referenced journals with scientific review and publications in edited collective volumes (155 p.);
 - **10 citations** in scientific journals, referenced and indexed in world-famous databases with scientific information (100 p.);
 - **University teaching materials** used in academic environment (20 p.)
 - **Courses** for interns, specialists and Ph.D Students (in seminars and practical classes), for lecturers and employees at NSA, 2010-2012 (60 p.);
 - Teaching materials for the needs of master’s degree program “*High-Performance Sport*” (20 p.);

- participation in two national educational projects (30 p.)
- 4 international scientific and educational projects (80 p.);
- guidance of one successfully defended diploma work (20 p.).

Total - 805 p.

The scientific Publications, pedagogical and practical Activities of chief assistant Liliya Doncheva make her a professional, a modest person but with distinctive personality, with proven moral stoicism and stable social status. She is happy and lives with and for this lovely profession and she “opens widely the gate” for the students to the wide world of sport regardless the fact that our colleague Liliya Doncheva can be quite skeptical and a realist, but at the same time – a real dreamer.

Conclusion:

Liliya Doncheva’s overall, multi-sided activities reaching perfectionism reflect her outstanding erudition of an established specialist characterized with enterprise, precision, and organization. The above-summarized theoretical and practical-applied contributions of the candidate in the contest allow me to give a high evaluation of chief assistant Liliya Doncheva’s professional merits. She is a complex, modern specialist, an ambitious lecturer, and researcher. I am convinced to suggest that the members of the respectable jury grant chief assistant **LILIYA DONCHEVA** with the academic position “**ASSOCIATE PROFESSOR**” for the needs of Sector “*Foreign Languages*” according to the requirements of the Act for the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its implementation, as well as NSA Regulations.

13. VII. 2021
Sofia

Reviewer:
(Prof. Julia Mutafova-Zaberska)